

การศึกษาระดับต้นการทำงานของพนักงานแผนก Customer service และการดำเนินพิธีศุลกากรกรณีศึกษา

กรมศุลกากร 61090308 , ตรีสิริ อามาตโพธิ์ 61090334

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัชยะ ยูวมิตร

บทคัดย่อ

กรณีศึกษาการปฏิบัติงานของแผนก Customer Service บริษัท สยามนิปปอนสติลลอลจิสติกส์ จำกัดและขั้นตอนการดำเนินการพิธีศุลกากรขาเข้าจากการสังเกตปัญหาของการทำงานผู้วิจัยพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเสนองานลดลงจากปัญหาดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อบริษัท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการทำงานของพนักงานตำแหน่ง Customer service ของบริษัท สยามนิปปอนสติลลอลจิสติกส์ จำกัดและเพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการทางด้านพิธีการศุลกากรขาเข้ารวมทั้งเพื่อให้บริษัทเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา โดยการเสนอผลกระทบในการทำงานของพนักงานแผนก Customer Service ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของพนักงานในบริษัท การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานของพนักงานแผนก Customer Service และขั้นตอนการดำเนินพิธีการศุลกากรขาเข้า กรณีศึกษาบริษัท สยามนิปปอนสติลลอลจิสติกส์ จำกัด

โดยผลการดำเนินการเป็นดังนี้ จากที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้พบปัญหาจากการทำงานที่ส่งผลให้ทางลูกค้าลดปริมาณงานที่ใช้บริการกับทางบริษัทลงได้แก่ ระบบในการทำงานมีปัญหาและประสิทธิภาพในการให้บริการของพนักงาน เนื่องจากระบบของบริษัทเกิดข้อขัดข้องขึ้นทำให้พนักงานไม่สามารถดำเนินงานตามกำหนดเวลาและไม่สามารถติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับลูกค้าได้รวมทั้งปัญหาทางด้านของพนักงานบางคนที่ไม่สามารถดำเนินงานล่าช้าหรือทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมไปถึงค่าใช้จ่ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นหลังจากพบปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจและการเลือกใช้บริการของลูกค้าทางผู้จัดทำจึงนำผลกระทบที่ได้วิเคราะห์ข้างต้นมาเสนอเพื่อให้ทางบริษัทตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยแล้วมีความเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับบริษัทนั้นเป็นปัญหาที่ค่อนข้างส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของลูกค้าในการเลือกใช้บริการผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าบริษัทควรให้ความสำคัญกับปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาความเชื่อใจและความไว้วางใจของลูกค้า รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ที่ดีของบริษัท

1.บทนำ (INTRODUCTION)

กรมศุลกากร เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านตรวจเก็บภาษีขาเข้าขาออกภารกิจหลักคือจัดเก็บภาษีอากรจากของที่นำเข้ามาในและส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรเพื่อนำไปพัฒนาเศรษฐกิจ ของประเทศและดูแลป้องกัน ปรามปรามการลักลอบหนีศุลกากรเพื่อให้การจัดเก็บภาษีอากรเป็นไปตามเป้าหมายและเกิดความ เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการที่สุจริต

บริษัท สยามนิปปอนสติลลอลจิสติกส์ จำกัด เป็นผู้ให้บริการพิธีการด้านนำเข้าและส่งออก (Customs Broker) สำหรับธุรกิจนำเข้าส่งออกและผลิตในประเทศ ด้วยความร่วมมือระดับมืออาชีพกับพันธมิตรทางธุรกิจอันได้แก่ ผู้ให้บริการขนส่งสินค้าทางทะเล ตัวแทนสินค้า Stevedores เป็นต้น รวมทั้งการขนส่งภายในประเทศ (Inland Transportation) และด้านคลังสินค้า (Warehouse)

การศึกษาระดับต้นการทำงานของแผนก Customer Service บริษัท สยามนิปปอนสติลลอลจิสติกส์ จำกัดและขั้นตอนการดำเนินการพิธีศุลกากรขาเข้าจากการสังเกตปัญหาของการทำงานผู้วิจัยพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะเสนองานลดลง

จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยของปัญหาที่เกิดขึ้นและเสนอผลกระทบเพื่อให้สังเกตเห็นความสำคัญของปัญหา

2. ทบทวนวรรณกรรม(LITERATURE REVIEW)

2.1 ทฤษฎีการให้บริการ

สุนันท์ บุญวโรดม (2545: หน้า 22) กล่าวว่า“ การบริการ” หมายถึงกิจกรรมหนึ่งหรือชุดของกิจกรรมหลายอย่างที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรืออุปกรณ์อย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

กรอนรูส์ (สุนันท์ บุญวโรดม, 2543: หน้า 22: อ้างอิงจาก Gronroos, 1990. Service Management and Marketing, p. 27) ได้ขยายความคำว่า บริการ หมายถึง กิจกรรมหนึ่งหรือ กิจกรรมหลายอย่างที่มีลักษณะไม่มากจับต้องไม่ได้ซึ่งโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องทุกกรณีที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับพนักงานบริการหรือลูกค้ากับ บริษัท ผลิตภัณฑ์ หรือลูกค้ากับระบบของการให้บริการที่ได้จัดไว้เพื่อช่วยผ่อนคลายปัญหาของลูกค้า

สแตนตัน (สุนันท์ บุญวโรดม, 2543: หน้า 23: อ้างอิงจาก Stanton, 1981, Fundamentals of Marketing, p. 441) ได้ขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นในความหมายที่ว่าบริการ หมายถึง กิจกรรมหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจด้านลักษณะเฉพาะตัวของมันเองที่จับต้องไม่ได้และไม่จำเป็นต้องรวมอยู่กับการขายสินค้าหรือบริการใด การให้บริการอาจจะเกี่ยวข้องกับการใช้หรือไม่ใช้สินค้าที่มีตัวตน แต่ไม่ได้แสดงความเป็นเจ้าของสินค้านั้น

Kotler (1994: p. 464-468) กล่าวว่าบริการ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการใด ๆ ที่กลุ่มบุคคลหนึ่งไม่สามารถนำเสนอให้อีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถจับต้องได้และไม่ได้ส่งผลของความเป็นเจ้าของสิ่งใด ทั้งนี้การกระทำดังกล่าวอาจจะรวมหรือไม่รวมอยู่กับสินค้าที่มีตัวตนได้

สุดา ดวงเรืองรุจิระ (2541: หน้า 116) กล่าวว่า งานบริการ คือ งานที่ไม่มีตัวตนสัมผัสไม่ได้แต่สามารถสร้างความพอใจในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค หรือผู้ใช้ในตลาดธุรกิจได้

2.2 ทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศ

Gottfried Harberler เป็นผู้นำต้นทุนค่าเสียโอกาส (opportunity cost) มาอธิบายว่าเป็นค่าเสียโอกาสจากการนำปัจจัยการผลิตไปทำการผลิตสินค้าชนิดหนึ่งแทนที่จะนำไปผลิตสินค้าทุกชนิดอีกชนิดหนึ่ง โอกาสนี้อาจปรากฏในสภาพต้นทุนค่าเสียโอกาสคงที่ (Constant Opportunity) ต้นทุนค่าเสียโอกาสเพิ่มขึ้น (increasing opportunity cost) และต้นทุนค่าเสียโอกาสลดลง (decreasing opportunity cost)

Heckscher-Ohlin Theorem หรือทฤษฎีสัดส่วนปัจจัยในการผลิต (Theory of Factor Proportions) ซึ่งกล่าวว่าการค้า (comparative cost) ระหว่างประเทศเกิดขึ้นจากความแตกต่างในต้นทุนเปรียบเทียบเพราะมีความแตกต่างกันในความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตและสัดส่วนการใช้ปัจจัยการผลิตในสินค้าแต่ละประเภทจะแตกต่างกันออกไปแต่แต่ละประเทศจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจะมีการขายสินค้าที่ผลิตได้จากปัจจัยการผลิตที่ประเทศตนมีความอุดมสมบูรณ์ แต่เสียเปรียบอันเนื่องมาจากมีปัจจัยการผลิตในประเทศตนในปริมาณน้อย

2.3 ทฤษฎี Fish Bone Diagram

หรือเรียกเป็นทางการว่า แผนผังสาเหตุและผล (Cause and Effect Diagram) แผนผังสาเหตุและผลเป็นแผนผังที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา (Problem) กับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดปัญหานั้น (Possible Cause) เราอาจคุ้นเคยกับแผนผังสาเหตุและผลในชื่อของ "ผังก้างปลา (Fish Bone Diagram)" เนื่องจาก

หน้าตาแผนภูมิมีลักษณะคล้ายปลาที่เหลือแต่ก้าง หรือหลายๆ คนอาจรู้จักในชื่อของแผนผังอิชิคาว่า (Ishikawa Diagram) ซึ่งได้รับการพัฒนาครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1943 โดย ศาสตราจารย์คาโอรุ อิชิคาว่า แห่งมหาวิทยาลัยโตเกียว

2.4 ทฤษฎี Workflow

ประวัติของ Workflow (อาริรัตน์ หนองขวงวาด ,2553) Workflow เริ่มมีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 โดยมีแนวคิดมุ่งเน้นไปที่การส่งมอบแบบอัตโนมัติ (Automated Delivery) ต่อมาได้มีการก่อตั้งกลุ่มความร่วมมือการจัดการด้าน Workflow กันขึ้นในปี ค.ศ. 1993 ซึ่งเรียกว่า Workflow Management Coalition (WfMC) หลังจากนั้นในปี ค.ศ. 1996 จึงได้มีการอ้างอิงถึงรูปแบบ ของ Terminology & Workflow อย่างเป็นทางการ และท้ายที่สุดจึงได้เกิดเป็น Workflow Reference Model ในปี ค.ศ. 1998 Workflow นั้นประกอบไปด้วย “ขั้นตอน” ต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน โดยแต่ละขั้นตอนถูก เรียกว่า “กิจกรรม” หรือ Activity ซึ่ง Activity นี้จะมีผลต่อ User หรือ Workflow ที่เกี่ยวข้อง และจะถูกจัดการให้สำเร็จด้วยการใช้ทรัพยากรที่เป็นตัวจักรกล (Machine Resource)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญสรวง จาตุกุลสวัสดิ์ (2549) ทำการศึกษา เรื่อง ความคาดหวังกับสภาพการบริการจริงของเจ้าหน้าที่บุคลากรด้านพิธีการศุลกากร สำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ ตามการรับรู้ของตัวแทนออกของ ผลการศึกษาพบว่าอยู่ในระดับปานกลางและจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าตัวแทนออกของที่มีเพศอายุและระดับการศึกษาต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณภาพการบริการกับสภาพการบริการจริงแตกต่างกันโดยผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องควรมีการปรับปรุงระบบการบริการให้ได้มาตรฐานมีคุณภาพเหมาะสมสอดคล้องกับยุคสารสนเทศตามที่ผู้รับบริการมีความคาดหวัง

3. วิธีการวิจัย (RESEARCH METHODOLOGY)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการทำงานของพนักงานแผนก Customer Service และขั้นตอนการดำเนินพิธีการศุลกากรขาเข้า กรณีศึกษาบริษัท สยามนิปปอนสตีลลोजิสติกส์ จำกัด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลดังต่อไปนี้

3.2.1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตการทำงานของพนักงานแผนก Customer Service บริษัท สยามนิปปอนสตีลลोजิสติกส์ จำกัด

3.2.2 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ถึงขั้นตอนการทำงานและการดำเนินพิธีการศุลกากรของพนักงานแผนก Customer Service บริษัท สยามนิปปอนสตีลลोजิสติกส์ จำกัดและแผนกอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

3.2.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ว่าวิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลให้ลูกค้าลดปริมาณการใช้งานกับบริษัท

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลปัจจุบันที่ได้จากการสัมภาษณ์จากพนักงานแผนก Customer service และผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงการลงศึกษางานจริงเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ Fishbone diagram และเสนอผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น

4. ผลการศึกษา (RESEARCH FINDING)

ส่วนที่ 1 ขั้นตอนการทำงานในปัจจุบันของแผนก Customer Service

แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการดำเนินงานในปัจจุบันของ Customer Service โดยเมื่อผู้นำเข้าทำการติดต่อสั่งสินค้ากับผู้ส่งออกหลังจากนั้นผู้ส่งออกจะต้องทำเอกสาร Invoice, packing list ส่งมาให้กับผู้นำเข้าและทำการ booking ระยะเวลาที่จะทำการนำเข้า สายเรือจะทำเอกสาร B/L (Bill of loading) และเอกสาร Certificate, Inspection ต่างๆที่ใช้สำหรับพิธีการศุลกากร (Customer Clearance) มาให้ผู้นำเข้า หากผู้นำเข้าใช้บริการ freight forwarder ก็ทำการส่งเอกสารทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นให้กับ freight forwarder เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการดำเนินการต่อไป เมื่อ freight forwarder ได้รับเอกสารจากผู้นำเข้าเรียบร้อยแล้วก็จะทำการจัดเรียงเอกสารต่างๆหลังจากได้เอกสารครบถ้วนแล้วก็จะทำการคีย์ข้อมูลเข้าระบบโปรแกรม Vista หรือเรียกว่าการเปิด Job Order เพื่อให้ข้อมูลเข้าสู่ระบบ จะได้เอกสารที่เรียกว่า Closing sheet เพื่อใช้ในการกระบวนถัดไป หลังจากนั้น freight forwarder จะทำการ draft ใบเข้าในระบบ ECS ของกรมศุลกากร เมื่อถึงกำหนดเรือเข้าแล้วจะต้องทำการยิงใบขนที่ได้ทำการ Draft ไว้ข้างต้นและทำการแลกD/Oกับสายเรือเพื่อยืนยันว่าสินค้าของผู้นำเข้ามากับเรือของสายเรือนั้นจริงๆ หากสินค้าเป็นสถานะเป็น Over side สามารถทำการแลกD/Oได้ก่อนเรือเข้า 1-2 วัน แต่ถ้าหากเป็นตู้คอนเทนเนอร์สามารถแลกD/Oในวันเรือเข้าจริง ทางแผนก Customer Service ทำการจัดชุดเอกสารตรวจปล่อยให้กับ Shipping เพื่อใช้ในการดำเนินการพิธีการศุลกากร ในขั้นตอนนี้จะทางแผนก Shipping

ส่วนที่ 2 รวบรวมสาเหตุของปัญหาและวิเคราะห์โดยใช้แผนผังก้างปลา (Fishbone diagram)

แสดงให้เห็นถึงที่ได้วิเคราะห์ โดยสาเหตุเนื่องจากแผนก Customer service ระบบที่ใช้คีย์ใบขนไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากมีไวรัสเกิดมาจากไดรฟ์กลางของบริษัท และ พนักงานขาดประสิทธิภาพในการให้บริการ ให้บริการล่าช้าและผิดพลาด จึงส่งผลทำให้ลูกค้ายกเลิกการใช้บริการชั่วคราว

ส่วนที่ 3 แสดงผลกระทบจากปัญหาการดำเนินงาน

แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหา 2 ประเด็นหลักคือ ระบบการทำงานขัดข้องและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถคีย์ใบขนได้จึงไม่สามารถดำเนินการพิธีการศุลกากรได้ตามกำหนดทั้งนี้หากดำเนินการพิธีการศุลกากรล่าช้าอาจส่งผลถึงค่าใช้จ่ายภายในท่าเรือที่ตามมาทางบริษัทจึงจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายและหากลูกค้าได้สินค้าล่าช้าอาจทำให้กระบวนการผลิตมีปัญหา ปัจจัยเหล่านี้จึงมีผลกระทบต่อการที่ลูกค้าเชื่อถือทางบริษัทน้อยจึงทำให้ลดปริมาณงานที่ต้องการใช้บริการลง

5. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย (DISCUSSION/CONCLUSION)

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการทำงานในปัจจุบันของแผนก Customer Service เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานโดยในหัวข้อนี้จะแสดงข้อมูลในปัจจุบันในรูปแบบของ Flow Chart ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้ บริษัท สยามนิปปอนสตีลโลจิสติกส์ จำกัด โดยการสังเกตแผนก Customer service แผนก shipping และแผนกที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 21 คน และสัมภาษณ์พนักงาน 7 คน แบ่งออกเป็น แผนก Customer service จำนวน 3 คน แผนก shipping 4 คน จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ Fishbone diagram เพื่อเสนอผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหา 2 ประเด็นหลักคือ ระบบการทำงานขัดข้องและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานโดยส่งผลกระทบทำให้ไม่สามารถคีย์ใบขนได้จึงไม่สามารถดำเนินการพิธีการศุลกากรได้ตามกำหนดทั้งนี้หากดำเนินการพิธีการศุลกากรล่าช้าอาจส่งผลถึงค่าใช้จ่ายภายในท่าเรือที่ตามมาทางบริษัทจึงต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

ค่าใช้จ่ายและหากลูกค้าได้สินค้าล่าช้าอาจทำให้กระบวนการผลิตมีปัญหา บังคับเหล่านี้จึงมีผลกระทบต่อการทำงานของลูกค้าเชื่อใจทางบริษัทน้อยจึงทำให้ลดปริมาณงานที่ต้องการใช้บริการลง

6. กิตติกรรมประกาศ

รายงานการปฏิบัติสหกิจนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.มัชยะ ยูมิตร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ แนวทางแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอด จนรายงานเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบคุณพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่คณะ โลจิสติกส์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ในเรื่องการฝึกสหกิจศึกษาและการทำรายงานต่างๆ รวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจในการฝึกสหกิจ

ขอขอบคุณพี่ๆ ที่ บริษัท สยามนิปปอนสตีลโลจิสติกส์ จำกัด ที่ช่วยสละเวลาในการทำงานและได้มาสอนปฏิบัติงานในแผนก Customer service ตั้งแต่การดูเอกสารและจัดเตรียมชุดเอกสารเพื่อเตรียมปล่อยสินค้าและพี่ๆ Shipping ที่ได้สอนปฏิบัติงานในด้านพิธีการศุลกากรตลอดจนการตรวจปล่อยสินค้า

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณทุกคนที่มีส่วนร่วมที่ช่วยทำให้การฝึกสหกิจศึกษาและการทำรายงานเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

7. อ้างอิง

แก้วมณี กิ่งเงิน. (2549). *คุณภาพทศนให้บริการของโรงพยาบาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย สาขาบริหารธุรกิจ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.*

Share. (16 กันยายน 2564). *ทฤษฎี Flow Chart.* เข้าถึงได้จาก:

<http://share.olanlab.com/th/it/blog/view/214>.

Sirichai Permkanchana. (15 กันยายน 2564). *ทฤษฎีแผนผังก้างปลา.* เข้าถึงได้จาก :

<https://perchai.wordpress.com/2012/06/07/25/>.

กรมศุลกากร. (2 พฤศจิกายน 2564). *พิธีการศุลกากร.* เข้าถึงได้จาก :

<http://www.customs.go.th/>.

